

De kosten van de landelijke dag bedragen: € 7,50 per persoon. Deelname aan de lunch kost € 8,- extra. U kunt zich aanmelden bel dan 0317 467346. Ongeveer een week voor de landelijke dag ontvangt u een programma met toegangsbewijs.

Meer informatie:

De Vlinderstichting
info@vlinderstichting.nl
0317-467346

Entomologisch onderzoek in Vlaanderen, 27 april 2002

De vier entomologische werkgroepen in Vlaanderen (ARABEL, Gomphus, Saltabel en de Vlinderwerkgroep) organiseren tweemaaljaarlijks een studiedag, waarbij bepaalde facetten van het entomologisch onderzoek, uitgevoerd door zowel amateurs als professionelen, in de kijker worden gesteld. Op zaterdag 27 april 2002 gaat de derde entomologische studiedag door in het auditorium van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Voor de organisatie van deze editie staat ARABEL in. Via voordrachten en posterpresentaties wordt entomologisch onderzoek, zowel gecoördineerd door de vier werkgroepen als dat uitgevoerd door amateurs, voorgesteld.

Het programma ziet er als volgt uit:

9u00 Ontvangst en koffie
9u20 Inleiding (Dries Bonte, ARABEL)
9u30 Mark Alderweireldt (ARABEL): Een overzicht van het Arachnologisch onderzoek in Vlaanderen
10u00 Robby Stocks en Frank Van de Meutter (Gomphus): Libellenonderzoek uitgevoerd aan de KUL
10u30 Koffiepaus en bezichtiging van de posters
11u00 Kurt Hofmans (Saltabel): De sprinkhanen- en krekelfauna (Orthoptera) van het natuurpark Viroin-Hermeton (Viroinval & Doische, prov. Namen)
11u30 Wouter Vanreusel & Hans Van Dijk (Vlinderwerkgroep): Dagvlinders beschermen op een landschappelijke schaal: een voorbeeld van de Mechelse Heide
12u00 Lunch en bezichtiging van de posters
13u30 Marc Pollet: Ecologische en faunistisch onderzoek naar slankpootvliegen (Diptera: Dolichopodidae) in Vlaanderen
14u00 Tim Adriaens: Inventarisatie van lieveheersbeestjes (Coleoptera: Coccinellidae) in Vlaanderen
14u30 Wouter Dekoninck: ecologie en verspreiding van mieren (Hymenoptera: Formicidae) in Vlaanderen
15u00 Pauze en bezichtiging van de posters
15u30 Joeri Cortens, Dirk Maes & Hans Van Dijk: Mierenminnende ongewervelden in Antwerpse en Limburgse heidegebieden: een kennismaking
16u00 Kurt Hofmans: De spectaculaire harkwesep *Bembix rostrata* (Hymenoptera: Sphecidae) in België: op sterven na dood?

16u30 Afsluiten van de studiedag

Meer informatie en inschrijven voor de studiedag bij:
Dries Bonte (ARABEL), Universiteit Gent, Labo voor dierecologie, KL Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
dries.bonte@rug.ac.be

Europese bijeenkomst WDA in Leiden 1-3 juni 2002

Komende voorzomer wordt de Europese bijeenkomst van de Worldwide Dragonfly Association georganiseerd in het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden. De bijeenkomst zal plaatsvinden van zaterdag 1 tot maandag 3 juni 2002. Tijdens twee dagen zullen presentaties gehouden worden. Daar zullen bijvoorbeeld onderzoeksresultaten worden gepresenteerd, maar er zal ook ruimte zijn voor meer luchtige zaken, zoals diashows. De maandag (veranderd met de oorspronkelijke opzet) wordt doorgebracht in een typisch Nederlands libellengebied, de Kromme Rade en het Oppad in de Vechtplassen.

Uiteraard worden de leden van de NVL van harte uitgenodigd om deel te nemen, opdat zij kennis kunnen maken met het internationale libellenwerk. De lezingendagen zullen voor een kleine vergoeding (wij schatten 5 euro per dag) te bezoeken zijn. Ook deelname aan de excursie is mogelijk (circa 15 euro), waarbij een broodmaaltijd op een oer-Hollandse kaasboerderij is inbegrepen. Om een impressie van de Nederlandse interesse te krijgen, ontvangen wij graag bericht van mensen die willen deelnemen of horen dat van je op de Libellenstudiedag!

Zie de verder de NVL site www.libellen.org. (onderdeel "activiteiten 2002") voor meer informatie. Het programma wordt na opgave toegestuurd.

K.-D.B Dijkstra & V.J. Kalkman
dijkstra@naturalis.nnm.nl
kalkman@naturalis.nnm.nl

Vincent werk 071 5687594, thuis 023 5392820

Sluit bij Weltevreden, de Bilt

Aan de westkant van de Bilt ligt een fraaie sloot in de weilanden: de sloot bij Weltevreden. Hij loopt van het ZZW naar NNO en loopt door de Amersfoort coördinaten 140,1 – 458,5. De libellenfauna van deze sloot volg ik al sinds ruim tien jaar. Vroeger was de sloot vrij toegankelijk, maar sinds 1999 is het eigendom van een voetbalclub "FC de Bilt" en staat er een hek omheen. Het tellen is sinds die tijd lastiger geworden. Voor die tijd kwam ik er wel zesmaal paar seizoenen, tegenwoordig nog maar driemaal.

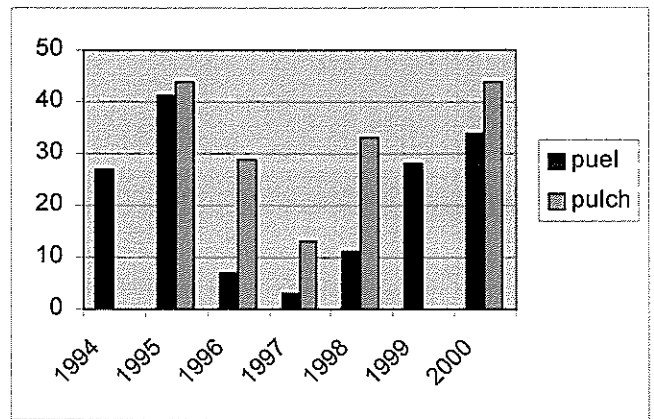
Vroeger was het zuideinde van de sloot relatief voedselarm en de noordzijde voedselrijk. Tegenwoordig is het voedselarme aan het verdwijnen en begint het steeds voedselrijker te worden. Dit zou verklaard kunnen worden omdat een sloot die aan de zuidkant (bij de tennisvelden Voordorpse dijk) ligt vroeger smal was en tegenwoordig een stuk verbreed is. Verder is het beheer van de sloot belabberd. In februari 2000 hebben Robert Ketelaar, Marijke Schets van IVN en ik met de Wethouder van de Bilt er rondgekeken om de gemeente erop te wijzen dat het beheer verbeterd zou kunnen worden.

Voor het kijken naar libellen is het hier altijd wel aardig. Een lijst van soorten die ik hier heb waargenomen staat hieronder. Aardig is bijvoorbeeld dat de Azuurwaterjuffer *Coenagrion puella* en de Variabele waterjuffer *C. pulchellum* hier naast elkaar voorkomen. De laatste jaren lijkt de Variabele waterjuffer relatief wat algemener te worden. Als ik echter de gegevens die ik de afgelopen jaren verzameld heb bekijk, lijkt het echter dat er geen verandering in de verhoudingen plaats vinden. Ook op andere plekken in de omgeving van de Bilt waar ik regelmatig kom (bij Sandwijk en Oostbroek) komen beide soorten ook door elkaar voor.

Annelies Wijnbeek
J.J.P. Oudkwartier 55
3723 ZC Utrecht

Soorten		aantal wrn
Lantaarntje	ISCHELEG	55
Watersnuffel	ENALCYAT	43
Houtpantserjuffer	LESTVIRI	28
Grote roodoogjuffer	ERYTNAJA	25
Steenrode heidelibel	SYMPVULG	24
Variabele waterjuffer	COENPULC	23
Gewone oeverlibel	ORTHCANC	23
Paardenbijter	AESHMIXT	22
Groter keizerlibel	ANAXIMPE	22
Azuurwaterjuffer	COENPUEL	22
Kleine roodoogjuffer	ERYTVIRI	21
Bruine glazenmaker	AESHGRAN	20
Vuurjuffer	PYRRNYMP	18
Bloedrode heidelibel	SYMP SANG	16
Viervlek	LIBEQUAD	13
Geelvlek heidelibel	SYMPFLAV	10
Glassnijder	BRACPRAT	5
Blauwe glazenmaker	AESH CYAN	4
Smaragdlibel	CORDAENE	4
Platbuik	LIBEDEPR	3
Vroege glazenmaker	AESHISOS	2
Gewone pantserjuffer	LESTSPON	2
Bruinrode heidelibel	SYMPSTRI	2
Zwarte heidelibel	SYMPDANA	1

Tabel 1: Waargenomen soorten in de periode 1994 – 2000 bij de sloot Weltevreden, ten westen van De Bilt.



Grafiek 1: Maximum getelde exemplaren per jaar van de Azuurwaterjuffer *Coenagrion puella* en de Variabele waterjuffer *C. pulchellum* bij de sloot Weltevreden, ten westen van De Bilt.

Opgelet deze dagen

Een paar weken terug (op 6 februari 2002) hebben we uit Engeland van Adrian Parr het onderstaande bericht ontvangen:

There are already signs of the approaching spring here in southern England, and indeed we have had two dragonfly records within the last 10 days. Both were seen by non-specialists, so no definite identification, but maybe they were *Hemianax*.

Ook in Nederland meenden leken een paar jaar geleden op warme dagen in februari/maart rondvliegende libellen te zien, onder andere bij het hoofdkantoor van Natuurmonumenten. Verder staat in een artikel in Libelula dat ze in Zuid-Beieren met goed zoeken gewoon de Noordse winterjuffer *Sympecma paedisca* kunnen zien zitten en dat hij bij 0 graden zelfs wandelend over de sneeuw kan worden en gezien en één daar (op 2 januari 2000) boven de 15 graden vliegend actief was. Uitkijken voor de winterjuffers dus.

Wees gewaarschuwd!

Marcel Wasscher
marcel.hilair@12move.nl



Bruine winterjuffer *Sympecma fusca*